

Beoordelingsrapport Stichting beroepsopleiding advocaten

december 2015

Pagina-indeling

Leeswijzer en definities	5
Inleiding	6
Korte toelichting beoordeling en omschrijving werkzaamheden en visitaties	7
Samenvatting bevindingen	9
Totaalbeoordeling:	11
Overzicht beoordeling per standaard	13
I. Beoogde eindkwalificaties	13
II. Onderwijsleeromgeving	14
III. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	15
IV. Kwaliteitszorg	17

Leeswijzer

Vanwege de omvang van de opleiding en de visitatie is het niet mogelijk om alle bevindingen in volle omvang tot uiting te laten komen in het rapport. Om de omvang van het rapport te beperken, worden de bevindingen soms maar kort aangestipt.

Het rapport begint met een inleiding. Daarna volgt een uitleg over de gevolgde wijze van beoordeling en de gevolgde procedure van de visitatie.

Na de samenvatting volgt de totaalbeoordeling. Daarna wordt een uitleg per standaard gegeven. Het rapport is opgezet volgens de standaarden die in het Beoordelingskader en -procedure zijn neergelegd. Per standaard is een toelichting gegeven van de bevindingen van het panel ter onderbouwing van de totaalbeoordeling.

Definities:

AR	algemene raad
BA	beroepsopleiding advocaten
BABE	beroepsattitude en beroepsethiek
Cohort	de groep waarin de stagiaire is gestart
DLO	digitale leeromgeving
NOvA	Nederlandse orde van advocaten
Panel	Leden van de SBA die de beoordeling hebben uitgevoerd
SBA	Stichting beroepsopleiding advocaten
UO	Uitvoeringsorganisatie

Inleiding

De nieuwe opleiding is ruim twee jaar geleden van start gegaan en zal zich, zoals elke nieuwe opleiding, nog verder ontwikkelen. Op het moment dat het panel het gesprek met de UO aanging, was de opleiding bijna voor de eerste maal in zijn geheel door het eerste cohort doorlopen.

Deze beoordeling van de SBA is een vervolg op de eerste visitatie begin 2015, die heeft geleid tot een rapport van de SBA in maart 2015. De stukken zijn voor de huidige beoordeling opnieuw bestudeerd en andere vakken dan in de eerste visitatie zijn beoordeeld.

De aldus gekozen opzet, met twee visitaties met beide keren grotendeels verschillende panelleden, beoogt bij te dragen aan een evenwichtige beoordeling van de werkzaamheden van de UO.

Het is duidelijk dat de BA continu in beweging is. In deze fase van de opleiding is gekeken naar de wijze waarop de BA zich onder de zorg van de UO heeft ontwikkeld en de mogelijkheden die de UO daarbij benut om zichzelf – en daarmee de organisatie van de BA – blijvend te verbeteren. In het bijzonder is bij deze tweede visitatie onderzocht of de UO de eerder aangegeven aanbevelingen heeft opgepakt en tot welke concrete resultaten dat heeft geleid.

Daarnaast is mede naar aanleiding van de rapportage van de UO aan de AR van juni 2015 en de voortgangsrapportage van september 2015 een oordeel gevormd over verschillende vakken. De vorige keer zijn de majors, het Introductieblok en de eerste vaardighedenmodule aan bod gekomen. Dit keer zijn de minors, vaardighedenmodules 3 en 4 én de keuzevakken beoordeeld. In beide visitaties is tevens de wijze van toetsing beoordeeld. Ook is het cursusmateriaal, waaronder de DLO, onderzocht.

Na een zorgvuldige voorbereiding en aan de hand van een draaiboek voor elke individuele sessie zijn gedurende de dag de verschillende gesprekspartners bevraagd. Dit heeft geleid tot inzichten, verduidelijking en soms ook tot een (nuttige) discussie. Het waren stuk voor stuk open en goede gesprekken.

Het panel heeft alle gesprekken opnieuw als zeer prettig ervaren. De gesprekken waren informatief. De UO heeft een goede inkijk gegeven in de keuken van de opleiding en het panel heeft een goed oordeel kunnen vormen over het eindresultaat.

De SBA komt tot het oordeel 'goed'. Dat is de hoogste score die de UO kan krijgen. De SBA vindt deze score verdiend, mede gezien de inspanningen van de afgelopen periode en de verbeteringen die daardoor zijn gerealiseerd in de organisatie van de opleiding.

Korte toelichting beoordeling

De beoordeling heeft plaatsgevonden met betrekking tot enkele vakken van de BA volgens het Beoordelingskader en –procedure, versie 10 december 2013. Deze beoordeling is een vervolg op de beoordeling die begin 2015 door de SBA heeft plaatsgevonden en heeft geleid tot het beoordelingsrapport maart 2015.

Volgens het beoordelingskader zijn drie beoordelingen mogelijk:

- Onvoldoende: De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.
- Voldoende: De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.
- Goed: De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Voor de basiskwaliteit wordt de volgende definitie gehanteerd: De kwaliteit die minimaal verwacht mag worden van een postdoctorale beroepsopleiding, waarbij de geformuleerde eindtermen uit het curriculum van de BA 'op tijd' kunnen worden gerealiseerd binnen een goed georganiseerde onderwijsomgeving.

Een panel bestaande uit vijf SBA-leden heeft zich onder meer aan de hand van de volgende documenten een oordeel gevormd over (een deel van) de opleiding:

- het beoordelingsrapport maart 2015 van de SBA;
- de Rapportage van de UO aan de AR van juni 2015;
- de voortgangsrapportage van de UO van september 2015 naar aanleiding van de Kritische zelfreflectie van december 2014;
- de DLO, docentenhandleidingen, evaluatieformulieren en gesprekken.

Daarnaast zijn de stukken bestudeerd die voor de rapportage van de SBA van maart 2015 reeds waren opgesteld:

- het Plan van Onderwijs en Examinering (POE) van de UO;
- het BA-implementatieplan van de UO;
- het Kwaliteitsplan van de UO;
- de Offerteaanvraag Uitvoeringsorganisatie van de NOvA;
- het jaarverslag van de examencommissie over 2014.

Dit heeft geleid tot een rapport dat voorlopig door het panel is vastgesteld. De UO is in de gelegenheid gesteld te reageren op feitelijke onjuistheden. Hierna is het rapport definitief door het panel vastgesteld en aan de SBA-vergadering voorgelegd.

Omschrijving werkzaamheden en visitaties:

Het panel van de SBA bestond voor deze beoordeling uit de volgende SBA-leden:

- Mick Veldhuijsen (voorzitter)
- Matthias Borgers
- Eva Schutte
- Bart Jan Walraven
- Louis Zonnenberg

Aan de voorbereiding en visitaties hebben Fenneke van der Grinten (secretaris) en Marit Godijn (notulist) deelgenomen.

De beoordeling heeft zich gericht op de volgende vakken:

- vaardighedenmodules 3 en 4;
- minor en groot keuzevak bestuursrecht: Overheidsaansprakelijkheid;

- minor en groot keuzevak strafrecht: Forensisch bewijs;
- minor en groot keuzevak civiel: Informatie- en bewijsvergaring.

Van deze vakken zijn de volgende stukken onderzocht (naast de DLO en het daarin opgenomen materiaal): examens en voorbereidingsopdrachten met beoordelingen, literatuur en jurisprudentie en andere verplichte voorbereiding (zoals films), de informatie die stagiaires ontvangen met betrekking tot dit vak, de docentenhandleidingen en -instructies, sheets, evaluatieresultaten van stagiaires en (voor zover aanwezig) van docenten en het curriculum van de BA.

Er heeft een gespreksronde plaatsgevonden op 12 november 2015. Het panel heeft op die dag vijf gesprekssessies gehad met:

- Directie: Marianne van den Bosch, directeur opleidingen CPO, Monique van de Griendt, directeur Dialogue, Niek van der Heijden, directeur bedrijfsvoering CPO.
- Onderwijsontwikkelaars: Cornelia Bol, hoofddocent vaardigheden Dialogue en Werner Tjisse Claase, Opleidingsmanager (CPO).
- Docenten: Arlette Schijns, Renate Croes, Ingomar Souren, Steven Arnold, Mathieu van Linde, Roel Schutgens, Ilonka Kamans.
- Gerard Mols, voorzitter van de Examencommissie, Margo van Loon, ambtelijk secretaris van de examencommissie, Joris Paulussen, Onderwijskundige namens UO in de examencommissie, Caroline Bakkerus, manager afdeling toetsing van de UO.
- Stagiaires: Francien Lekkerkerker, Georges de Méris, Hilleke Terpstra.

De docenten en stagiaires hebben desgevraagd inzage gekregen in de voortgangsrapportage van de UO.

Samenvatting bevindingen

De beoordeling van de kwaliteit van de BA door een panel van de SBA heeft tot de beoordeling 'goed' geleid. Dit betekent dat de opleiding naar het oordeel van het panel 'systematisch en over de volle breedte' uitsteekt boven de gangbare basiskwaliteit. De beoordeling is daarmee omhoog gegaan ten opzichte van de beoordeling in maart 2015. Een belangrijke factor bij het komen tot dit oordeel is dat het panel van mening is dat de UO de in de visitatie van begin 2015 gedane aanbevelingen heeft opgevolgd. In elk gesprek en in de stukken is het panel hierin bevestigd. Daarnaast is op elke standaard geconstateerd dat de UO voldoet aan de gestelde eisen en voortdurend doende is de kwaliteit te verbeteren, ook buiten het gevraagde van de opdracht. Elke standaard is met een 'goed' beoordeeld. Dit wil niet zeggen dat bij een volgende beoordeling automatisch een goed zal worden gegeven. De UO zal dan opnieuw langs de lat worden gelegd.

Duidelijk is geworden dat de BA nog in ontwikkeling is. De UO heeft daarin ook nog een wensenlijstje liggen. De doorontwikkeling in kwalitatieve zin is op dit moment op enkele belangrijke punten begrensd en ligt op die punten buiten de invloedssfeer van de UO. Binnen de begrenzing voldoet de UO uitstekend. In het rapport van maart 2015 zijn enkele aanbevelingen opgenomen die volgens de SBA opvolging verdienen door de AR. In de tussentijdse evaluatie van de AR zijn deze aanbevelingen grotendeels overgenomen en de NOvA is met de UO druk doende hieraan opvolging te geven.

Meer specifiek zijn hier drie kernbevindingen uit het rapport van de SBA van maart 2015 van belang. Allereerst gaat het om het versterken van het postacademische karakter van de BA. Hiertoe is reeds de uitvoering in gang gezet van de maatregelen uit de tussentijdse evaluatie van juni 2015 van de AR. Zo wordt momenteel veel aandacht besteed aan de inzet van diagnostische zelftoetsen. Ten tweede is de opheffing van de waterscheiding tussen onderwijsontwikkeling en toetsontwikkeling van belang. Hiermee is een begin gemaakt, doordat thans de hoofddocenten overleg voeren met de toetsontwikkelteams. Tijdens de gesprekken met het panel is gebleken dat verdere stappen kunnen en moeten worden genomen. Een nauwere betrokkenheid van docenten bij de toetsontwikkeling is mogelijk en wenselijk. Hierdoor wordt een betere aansluiting van het onderwijs op de toetsing bevorderd. Dat sluit ook aan bij een duidelijke wens van de cursisten. Ten derde verdient de wijze waarop het resultaat van een toets tot uitdrukking wordt gebracht, volop aandacht. De expliciet gemaakte keuze om cijfers toe te kennen, verdient heroverweging. Het panel is van oordeel dat een andere wijze van beoordelen, te weten met een score onvoldoende-voldoende (- met eventueel een derde variant: goed), beter past bij een beroepsopleiding. De SBA beveelt aan dit door te voeren in de BA.

Het enthousiasme bij de UO dat in de visitatie van maart 2015 is geconstateerd voor alle aspecten van de opleiding is nog steeds in volle omvang aanwezig. Dit is in alle gesprekken naar voren gekomen. Dit enthousiasme is blijvend nodig om de opleiding op niveau te houden en de geplande aanpassingen (zoals het aanpassen van de vakbeschrijvingen) goed door te voeren.

Totaalbeoordeling

De totaalbeoordeling van de opleiding is:

- **Goed: De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.**

De opzet van de DLO, de inzet om de docenten en trainers continu goed op te leiden én de wijze waarop de UO de opleiding in zijn geheel heeft neergezet en doorlopend evalueert en verbetert, heeft indruk gemaakt op de panelleden. Het toetsproces heeft in de afgelopen periode opnieuw een ontwikkeling doorgemaakt, die de kwaliteit ten goede is gekomen. Het panel heeft gezien dat de UO zich ook de afgelopen periode enorm heeft ingespannen om verbeteringen door te voeren.

Toch ziet het panel dat er nog ontwikkeling mogelijk is en soms ook noodzakelijk is om de beroepsopleiding op postacademisch niveau te brengen waarbij de praktijkgerichtheid voorop staat. In de BA gaat het uiteindelijk niet om de vraag of de cursisten over het vereiste kennisniveau beschikken, maar juist om de vraag of zij in staat zijn die kennis op een juiste wijze toe te passen in de beroepspraktijk. Doorontwikkeling van de opleiding door de UO wordt op dit moment in belangrijke mate begrensd door de kaders die de NOvA geeft. Van belang daarbij is dan vooral de nu nog bestaande grote hoeveelheid toetstermen.

Kernbevindingen:

Mede naar aanleiding van de kernbevindingen uit het rapport van de SBA van maart 2015 heeft het panel de volgende kernbevindingen geformuleerd:

1. De BA is een goede en gedegen beroepsopleiding. Het is een wezenlijke verbetering ten opzichte van de oude opleiding. In de opleiding wordt gebruik gemaakt van moderne leermiddelen en wordt de stagiaire uitgenodigd en uitgedaagd om een koppeling met zijn eigen praktijk te maken. De UO evalueert continu en doorontwikkeling is aan de orde van de dag. Daarbij doet de UO meer dan de opdracht strikt voorschrijft. Het toetsproces zit professioneel in elkaar en wordt doorlopend verbeterd. Het panel heeft gezien dat de UO en de examencommissie in de afgelopen periode enorm hard hebben gewerkt om alle aanbevelingen te verwezenlijken binnen de begrenzingen die de NOvA heeft gegeven (zoals de omschrijving van de vakken in de vakbeschrijvingen). Zodra de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie van juni 2015 van de AR zijn gerealiseerd, is de verwachting dat de UO de wenselijke (verdere) doorontwikkeling verwezenlijkt.
2. Het panel heeft gezien dat het op gelijk niveau brengen van stagiaires continu aandacht krijgt en dat docenten goed omgaan met de diversiteit van het niveau van instroom. Omdat het universitaire systeem met zich meebrengt dat stagiaires niet op alle onderdelen met een gelijk kennisniveau instromen, ligt daar een belangrijk aandachtspunt van de UO en ook de docenten. De verwachting is dat de actie van de AR om te komen tot begintermen per vak, kan helpen. Het panel was onder de indruk van de reeds bestaande diagnostische zelftoetsen. Deze bieden een goed middel om een (min of meer) gelijk beginniveau te bewerkstelligen.
3. In de voorgaande rapportage is als aanbeveling genoemd dat het systeem van toetstermen wordt heroverwogen. Het panel verwacht dat door de doorvoering van de maatregelen uit de tussentijdse evaluatie van de AR van juni 2015 (herziening van de vakbeschrijvingen, vermindering van het aantal toetsen) dit punt voldoende is opgepakt. De voorgenomen maatregelen zijn noodzakelijk teneinde de ontwikkeling naar een volwaardige postacademische opleiding te vervolmaken. Daarnaast denkt de SBA dat door het beschikbaar worden van reeds afgelegde toetsen de voorspelbaarheid van de toetsen toeneemt. Dat zal ook de nu nog vaak onder deelnemers levende zorgen over de inhoud van de toetsen kunnen wegnemen. Ook speelt

het verstrijken van de tijd een rol: naarmate de BA langer wordt gegeven, raakt de balie meer gewend aan de (opzet van de) BA. De uitwerking van de aanbeveling onder punt 4 is hierbij ook van belang.

4. Ondanks het feit dat naar aanleiding van de vorige visitatie per direct maatregelen zijn genomen om de ondervonden problemen van de waterscheiding tussen onderwijsontwikkeling en toetsontwikkeling aan te pakken, lijken de genomen maatregelen onvoldoende om de optimale aansluiting van onderwijs en toetsen te borgen. Om die reden beveelt het panel aan de waterscheiding nog verder op te heffen en docenten, ook van de geaccrediteerde partijen, deel te laten nemen aan het proces van toetsontwikkeling.
5. In de vorige visitatie heeft de examencommissie een noodkreet geuit met betrekking tot de werkdruk: deze was te hoog. Het is duidelijk geworden dat dit punt is opgepakt door de UO. De ondersteuning is uitgebreid en de examencommissie zelf is uitgebreid met meerdere leden. Verder is de examencommissie gaan werken met een dagelijks bestuur en zijn er duidelijkere werkafspraken in de examencommissie zelf gemaakt. De stroom van bezwaren is volgens de examencommissie op dit moment te hanteren. Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie van juni 2015 zijn de toetsen verminderd van 12 naar 6, hetgeen de (verwachte) werkdruk ook zal hebben verminderd. Daarnaast is de examencommissie doende nadere maatregelen te nemen (bijvoorbeeld door meer of andere informatie te geven aan de stagiaires) om de werklast rondom de bezwaren verder in te perken.
6. Het panel heeft met de examencommissie gesproken over de wijze van beoordeling van de toetsen. Door de NOvA is bij aanvang van de BA uitdrukkelijk besloten dat de toetsen met een cijfer worden afgesloten. De examencommissie heeft aangegeven dat een beoordeling van een toets met een cijfer in beginsel niet past bij een 'echte' beroepsopleiding. De SBA omarmt dit standpunt en beveelt aan de beoordeling aan te passen naar onvoldoende-voldoende, of nog met een derde variatie daarin: onvoldoende-voldoende-goed.

Overzicht beoordeling per standaard**I. Beoogde eindkwalificaties: Beoordeling is goed****Standaard 1: de beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud en niveau geconcretiseerd en voldoen aan de eisen van de NOvA.**

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop onder leiding van de UO in enkele jaren tijd vorm is gegeven aan de BA. Het panel onderschrijft op dit punt de bevindingen van de rapportage van maart 2015. Wat betreft inhoud en niveau is met de huidige opleiding een slag gemaakt ten opzichte van de oude beroepsopleiding. Door verschillende middelen in te zetten, wordt continu aansluiting met de praktijk gezocht. Gewezen kan worden op de inzet van praktijkmensen, het laten inleveren van eigen casus door stagiaires en het snel inspelen op actualiteiten. Door verschillende leermiddelen aan te bieden, kunnen stagiaires meer en meer een leermethode kiezen die bij hun eigen leerproces past.

Enkele observaties die dit ondersteunen:

- praktijkmensen worden in de brede zin betrokken bij de opleiding (advocaten, rechters, Openbaar Ministerie);
- bij training van docenten staat de praktijkgerichtheid centraal;
- opdrachten sluiten aan bij de praktijk en komen uit de eigen praktijk van de stagiaire, waarbij ook de patroon wordt betrokken;
- klankbordgroepen worden georganiseerd met stagiaires, patroons, Stichting Jonge Balie Nederland;
- aan docenten wordt na elke les feedback gevraagd;
- hoofddocenten hebben regelmatig overleg over de DLO;
- steeds meer mogelijkheden in personalised learning;
- overleg over casus tussen vaardighedendocenten en hoofddocenten van de leerlijn;
- patroon wordt actief gevraagd mee naar het evaluatiegesprek te gaan (de opkomst van patroons is de afgelopen periode toegenomen).

Uit de gesprekken kwam naar voren wat de UO specifiek nog verder wil ontwikkelen:

- meer de patroon betrekken bij de opleiding door stagiaires te vragen meer met de patroon te bespreken;
- nog meer personalised learning specifiek voor de cognitieve vakken: verder doorontwikkelen en nieuw ontwikkelen.

Wat tegenwerkt in het optimaliseren van de opleiding is het feit, dat stagiaires de opleiding soms als verplicht ervaren, kantoren het volgen van de opleiding niet altijd steunen, stagiaires nog niet goed zicht hebben op hun eigen leerpunten en zij soms ook erg toetsgericht werken. Ook het verschillende beginniveau van stagiaires, dat een gevolg is van het huidige universitaire systeem, is een factor waarmee de UO moet omgaan. Specifiek met betrekking tot de minor kan erop worden gewezen dat stagiaires niet altijd in de praktijk actief zijn op het rechtsgebied van de minor. Daardoor ontbreekt soms de aansluiting bij de eigen beroepspraktijk.

Er is gezien dat de UO de aanbevelingen uit de rapportage van maart 2015 heeft opgepakt en heeft doorgevoerd. De UO doet dat op een professionele wijze. Dat dit is gelukt in zo'n korte tijd, verdient waardering.

Dit voorgaande wil niet zeggen dat de BA niet verder doorontwikkeld moet worden. Door de uitwerking van de maatregelen uit de tussentijdse evaluatie van juni 2015 worden de vakbeschrijvingen aangepast. Door begintermen te definiëren en uit de vakbeschrijvingen te halen, wordt duidelijker welk beginniveau bij de start van de opleiding verwacht wordt. Daarnaast wordt door de aanpassing van de vakbeschrijvingen (dat proces loopt nu) hopelijk meer de kern van het vak geraakt, hetgeen ruimte geeft om het onderwijs nog beter toe te snijden op de beroepspraktijk. Daar ligt nog een taak van de UO in het vervolgtraject.

Dit zou in combinatie met de reeds door de UO ingestelde maatregelen moeten leiden tot goed voorbereide stagiaires. Stagiaires moeten enerzijds huiswerkopdrachten maken, anderzijds verplicht de diagnostische zelftoets doorlopen. Daarnaast dienen zij de lessen in of aan de hand van de DLO voor te bereiden. In deze visitatie is gezien dat aanwezige docenten goed omgaan met de verschillen tussen de stagiaires en zich niet al te zeer laten leiden door de stagiaire die het minst weet/begrijpt, maar dat blijft een aandachtspunt voor de UO. De UO heeft nog andere maatregelen getroffen om de lessen te optimaliseren. Door enerzijds het aantal docenten in te perken waardoor de aansturing beter kan verlopen, en anderzijds de opleidingsmaatregelen voor alle docenten en trainers waar mogelijk gelijk te trekken, is de verwachting dat docenten steeds beter in staat worden gesteld om de lessen goed en praktijkgericht te geven.

II. Onderwijsleeromgeving: Beoordeling is goed

Standaard 2: Het programma, de medewerkers en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende advocaat-stagiaires mogelijk de beoogde eindkwalificaties 'op tijd' te realiseren.

Door de UO is hard gewerkt om de onderwijsleeromgeving te verbeteren. De aanbevelingen zijn voortvarend opgepakt. Waar nodig is extra personeel aangetrokken om processen verder te verbeteren en de toenemende omvang aan te kunnen. Zo is een procesmanager aangetrokken en is er naast de opleidingspijler in de organisatie ook een procespijler (voor ICT, financiën, planning, rapportages en communicatie) toegevoegd. Het panel heeft de indruk dat de UO dit goed onder controle heeft.

Bestaand personeel is getraind met o.a. het doel de communicatie te verbeteren. Een nieuwe klachtenprocedure ligt op de plank, klaar om gelanceerd te worden, waarbij het accent ligt op probleemoplossing en de-escalatie.

Ten aanzien van de docenten en trainers zijn ook stappen genomen. Trainingen zijn niet alleen voor de trainers opengesteld, maar ook voor de docenten van de cognitieve vakken. De opkomst hiervoor was heel goed. Daarnaast is nog een slag gemaakt in het persoonlijk beoordelen van de trainers en docenten door het bijwonen van lessen door hoofddocenten, het organiseren van een gesprek met de hoofddocent en het invoeren van een assessment. En er zijn verplichtingen gesteld voor nieuwe trainers en docenten, zoals het volgen van een les bij een andere trainer/docent voordat zelf als trainer wordt gestart. Verder wordt intervisie aangeboden (dit is verplicht voor de trainers) en moeten trainers een persoonlijk ontwikkelingsplan opstellen. Docenten en trainers worden continu geëvalueerd en hierover krijgen zij een terugkoppeling. Niet al deze maatregelen zijn voor alle docenten verplicht. Bij de cognitieve vakken is het de bedoeling dat de docent in ieder geval één van deze maatregelen ondergaat.

Docenten hebben een uniforme instructie gekregen voor het bespreken van huiswerk, zodat beter tegemoet gekomen wordt aan de vraag van stagiaires om feedback hierop te krijgen.

De DLO is ook aangepakt. Deze heeft een overzichtelijke digitale 'boekenkast' gekregen en de opzet voor elk vak is geüniformeerd. Het panel is onder de indruk van de DLO en de mogelijkheden daarvan.

Naarmate de BA vorderde, werden steeds minder digitale evaluatieformulieren ingevuld. De UO heeft dit punt op verschillende manieren geadresseerd: niet alleen is er een systeem ontwikkeld waardoor stagiaires direct na de les via de mail de les kunnen evalueren, ook docenten (en gastvrouwen/heren op locatie) hebben de instructie gekregen dat zij aan het einde van de les stagiaires de gelegenheid moeten geven om te evalueren. Dit heeft ertoe geleid dat er onmiddellijk veel meer

evaluatieformulieren werden ingevuld. Het panel is van mening dat dit wel monitoring verdient, omdat de aantallen nog niet optimaal zijn.

In de vorige rapportage van maart 2015 was een punt van aandacht de voorspelbaarheid van de toetsen voor stagiaires en docenten. Stagiaires gaan vaak erg toetsgericht te werk en docenten kunnen geen goed antwoord geven op de vraag van stagiaires wat zij moeten kennen en kunnen. Dit hing ook samen met de zogenoemde waterscheiding tussen de toetsen en het onderwijs. Docenten geven aan ondertussen inzage te hebben in de oefentoetsen. Daarnaast is een overleg ingesteld, in samenspraak met de NOvA, tussen toetsontwikkelaars en docenten. Toetsontwikkelaars hebben bovendien toegang gekregen tot de digitale leeromgeving van de UO en, indien van toepassing, van de geaccrediteerde aanbieders. De getroffen maatregelen zijn echter onvoldoende om dit probleem op te lossen. Enerzijds heeft dit proces tijd nodig: als de tijd verstrijkt, wordt de voorspelbaarheid van de toetsen groter doordat er meer toetsen gepubliceerd worden. Daarnaast is de ervaring dat het ingestelde overleg tussen docenten en toetsontwikkelaars effect heeft. Anderzijds is geconcludeerd dat er nog geen docenten bij de toetsontwikkeling zijn betrokken. Omdat het panel constateert, mede naar aanleiding van de opmerkingen van de docenten hierover, dat de aansluiting van onderwijs en toetsen nog steeds niet optimaal is, is de aanbeveling de waterscheiding in zijn totaliteit op te heffen. Docenten, ook van de geaccrediteerde partijen, moeten kunnen meewerken aan de toetsontwikkeling. Daardoor kunnen docenten ook beter zorgen bij deelnemers wegnemen over de wijze van de toetsing, hetgeen hopelijk kan bijdragen aan een verminderde toetsgerichtheid en een groter accent op het aanleren van beroepsvaardigheden.

In de vorige rapportage is aangegeven dat de communicatie over de verplichtingen van de stagiaires een aandachtspunt is. Dit punt is niet meer teruggehoord bij de stagiaires. De aanwezige stagiaires vonden de communicatie adequaat. De UO heeft aangegeven dat communicatie in het algemeen wel een aandachtspunt is. Er is nog steeds veel onbekendheid over de opleiding. Om die reden wordt door de NOvA en UO bij elke startdag van de BA een patroonsbijeenkomst georganiseerd. Ook heeft de UO een demo-versie van de DLO ontwikkeld voor patroons. Deze gaat een dezer dagen in de lucht. Er zijn wellicht nog mogelijkheden om de communicatie nóg pro-actiever op te pakken, de UO heeft hiervoor ook nog plannen. Aan de andere kant kost het ook 'gewoon' tijd voordat de hele balie goed inzicht heeft in de BA.

III. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: Beoordeling is goed

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Alle aanbevelingen uit de rapportage van maart 2015 zijn adequaat opgevolgd. De examencommissie is daar tevreden over. Niet alleen is de ondersteuning uitgebreid, er heeft een efficiëntieslag plaatsgevonden door opheffing van de toetskwaliteitscommissie en het laten benoemen van deze leden als examencommissieleden. Er zijn in de examencommissie duidelijkere werkafspraken gemaakt en het aantal toetsen is door de NOvA verminderd. Bovendien is een dagelijks bestuur ingesteld in de examencommissie, waardoor slagvaardiger kan worden gewerkt. De examencommissie denkt hierdoor vanaf 2016 de nakijktijd iets te kunnen verkorten. Ook overweegt de examencommissie het horen op bezwaar anders in te richten, bijvoorbeeld door dit niet meer te doen in aanwezigheid van een examencommissielid. Dit zal ook de werklast van de examencommissie verlichten.

Volgens de examencommissie staat het toetsproces nog in de steigers. Daar wordt veel zorg aan besteed, maar het dient nog te worden doorontwikkeld. Het volgende helpt daarbij:

- de uitkomsten van bezwaarschriften worden altijd teruggekoppeld, waardoor hiervan geleerd kan worden;
- de toetsenmakers raken meer ervaren waardoor het de verwachting is dat de kwaliteit van de toetsen nog verder toeneemt;
- de vakbeschrijvingen worden aangepast, waardoor meer tot de kern van het vak kan worden gekomen en ook in de toetsen een beter post-academisch niveau wordt behaald;
- de opheffing van de waterscheiding is noodzakelijk om nog een verbeterslag te maken.

Ook voor de toetsen geldt dat voor sommige vakken nog maar één toets is afgenomen en doorontwikkeling nog moet plaatsvinden. De examencommissie pakt alle feedback op een serieuze en professionele wijze op. Door alle genomen maatregelen komt meer ruimte in het toetsproces waardoor ook meer tijd is om te reflecteren op de kwaliteit.

In de afgelopen periode hebben zich enkele incidenten voorgedaan met betrekking tot de uitvoering van de digitale toetsen. Dit heeft de aandacht van de examencommissie en de directie van de UO. Problemen worden geanalyseerd en er wordt naar een oplossing gezocht. Er is een incidentenprotocol ontwikkeld en bij examens is altijd een examencommissielid aanwezig of stand-by.

Door de examencommissie wordt, naast de dagelijkse werkzaamheden, gewerkt aan een bredere visie op toetsen en toetsing van het onderwijs. Ook is de examencommissie voornemens de verrekening van de gokscore in de toetsen van het eerstvolgende cohort in te voeren.

De stroom van bezwaren is volgens de examencommissie op dit moment te hanteren maar nog steeds erg groot. De afhandeling van de bezwaren is erg arbeidsintensief. Het aantal bezwaren lijkt iets af te nemen, in ieder geval voor de minors. Het is de vraag hoe dit zich ontwikkelt. De examencommissie is van plan nog meer maatregelen te nemen (bijvoorbeeld door meer of andere informatie te geven aan de stagiaires) met het doel de bezwaren verder in te perken.

De directie heeft zich expliciet uitgesproken over de werklast en de kosten die de aantallen bezwaarprocedures met zich brengen, niet in de eerste plaats voor de UO maar vooral voor de beoordelaars en de leden van de examencommissie. Deze zijn volgens hen onevenredig hoog. Tegen ongeveer 10% van de toetsuitslagen wordt bezwaar ingesteld. In ongeveer 30% van die bezwaren wordt bezwaar ingesteld terwijl een voldoende is behaald. Volgens de directie wordt in voorkomende gevallen (onnodig) door kantoren en patroons gestimuleerd om bezwaar aan te tekenen. De directie stelt voor de uitslag van de toetsen aan te passen van cijfers naar een systeem van voldoende/onvoldoende. Hierdoor nemen de bezwaren af, want stagiaires kunnen dan geen bezwaar meer instellen tegen een voldoende. Het panel is er niet van overtuigd dat naar het systeem van voldoende/onvoldoende moet worden overgestapt vanwege de werklast in verband met de behandeling van bezwaren. Voor een keuze voor zo'n systeem pleiten wel andere argumenten, waaronder met name het verminderen van de toetsgerichtheid en de versterken van het beroepsgerichte karakter van de opleiding. Bij een postacademische, beroepsgerichte opleiding passen vragen waarbij uiteenlopende antwoorden pleitbaar kunnen zijn, zo heeft ook de examencommissie aangegeven. Bij de beoordeling van de toetsen dient dit nadere aandacht te krijgen.

Opvallend vond het panel de opmerking van de examencommissie en de directie dat zij te maken krijgen met een disrespectvolle bejegening (die in sommige gevallen zonder meer klachtwaardig kan worden genoemd) van stagiaires richting de medewerkers van de UO en de beoordelaars in (de aanloop van) de bezwaarprocedure. De UO heeft daarop gereageerd: als een stagiaire echt over de schreef gaat, wordt hij/zij daarop aangesproken en bij herhaling wordt (na waarschuwing) contact opgenomen met de patroon. Ook kan hier een rol zijn weggelegd voor de mentor in de BA. Dit werkt. De training van de medewerkers draagt ook bij aan een goede afwikkeling van dit soort incidenten.

IV. Kwaliteitszorg: Beoordeling is goed

Standaard 4: De opleiding heeft een adequaat systeem van interne en externe kwaliteitszorg.

De beoordeling op deze standaard in de vorige rapportage was goed en blijft goed. Dat het de UO is gelukt op zo'n korte termijn vrijwel alle aanbevelingen door te voeren, geeft blijk van een adequate en slagvaardige organisatie als het gaat om verbetering. Als voorbeeld wordt door de directie de startbijeenkomst met alle trainers voor iedere dag van onderwijs van de vaardigheden genoemd, waar ook de evaluaties van de voorgaande lessen en de casus worden besproken. Ook worden de casus steeds afgestemd en besproken met de hoofddocenten van de vakken en wordt met hen nagedacht over verdere verbetering en actualisering van het onderwijs. Zoals hiervoor al aangegeven, is actie ondernomen om de evaluatieformulieren in aantal te laten toenemen en dat werpt zijn vruchten af. Ook is de vraagstelling van de evaluatieformulieren herzien. Daarnaast worden klankbordgroepen georganiseerd voor stagiaires en patroons en worden de stakeholders van de BA op allerlei manieren bij de BA betrokken.

De maatregel om alle docenten na afloop van de les om feedback te vragen, is doorgevoerd en alle docenten wordt een vorm van training/begeleiding aangeboden.

Het enthousiasme en de betrokkenheid van alle medewerkers van de UO om de BA continu te verbeteren is duidelijk aanwezig.

Het is en blijft een uitdaging de PDCA-cyclus actief te blijven monitoren bij een opleiding van deze omvang. Elke fase van de opleiding zal hierin weer nieuwe uitdagingen geven. Het panel heeft er vertrouwen in dat de UO dit pro-actief blijft oppakken. Het panel ziet nog als punt van aandacht dat stagiaires er niet altijd toe geneigd zijn feedback te geven, zo bleek uit het gesprek met de stagiaires. Het panel vindt overigens dat niet alleen de UO daarin een verantwoordelijkheid heeft, maar óók de stagiaires. Stagiaires moeten zelf ook de verantwoordelijkheid nemen om de feedback eerlijk en duidelijk te geven.

Continuïteit

Tijdens de vorige visitatie is de continuïteit van de opleiding besproken, in het licht van de kwaliteit van de opleiding. Dit onderwerp is opnieuw aan de orde geweest. De maatregelen uit de tussentijdse evaluatie hebben de noodzakelijke verlichting gebracht, zo deelde de directie mede. De UO heeft dat als zeer positief ervaren. Een zorg bij de directie is nog dat naar aanleiding van de vaardighedendiscussie zodanige wijzigingen zullen plaatsvinden, dat dit de samenhang van de opleiding schaadt. Verder is het volgens de directie voor de doorontwikkeling van de BA noodzakelijk, dat er in de toekomst even 'rust' komt en de tijd wordt genomen om het draagvlak voor de BA verder te verbreden.